

STANDARDY

PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Zeměpis (Geografie)

Pracovní verze z 31. 5. 2013 po zapracování připomínek recenzentů a dalších externích připomínek

Zpracováno dle upraveného RVP ZV s platností od 1. 1. 2013

Vypracovala skupina pro přípravu standardů vzdělávacího oboru Zeměpis (Geografie) ve složení:

Mgr. Pavel Červený, ZŠ a ZČU Plzeň
Mgr. Markéta Fišerová, ZŠ Dr. Miroslava Tyrše, Česká Lípa
RNDr. Josef Herink, NÚV
doc. PaedDr. Eduard Hofmann, CSc., MU Brno
Ing. Hana Krýzová, MŠMT
doc. PaedDr. Alena Matušková, CSc., ZČU Plzeň
RNDr. Helena Nováková, NIDV
RNDr. Jaroslav Vávra, Ph.D., TUL Liberec

Poznámka:

Mapky a grafy příslušné k uvedeným jednotlivým ilustrativním úlohám Standardu pro základní vzdělávání, obor Zeměpis (Geografie), mají skutečně pouze ilustrativní charakter. Mapky jsou většinou převzaty z nejrůznějších dostupných citovaných zdrojů a podkladů. Z technických důvodů nebylo možné vyhovět zásadnímu didaktickému požadavku pro výuku zeměpisu na základních školách, aby takto použité mapky obsahovaly základní kartografické prvky – zeměpisnou síť a měřítko. V každém případě pracují žáci při řešení ilustrativních úloh vedle jmenovaných mapek vždy také s mapami školního atlasu světa a s jinými mapami, které tyto prvky obsahují.

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	1. Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-1-01 Žák organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. Žák rozpozná geografické informace 2. žák adekvátně zhodnotí a použije odpovídající geografické informace obsažené v učebnicích, školních atlasech, v tištěných a elektronických mapách a v dalších zdrojích 3. žák vyjádří svými slovy požadované geografické informace o vybraných lokalitách nebo jevech a procesech
Ilustrativní úloha	
<p>S využitím obrázku, školního atlasu světa a uvedené charakteristiky zhodnoť uváděné informace a pojmenuj město, o které se jedná.</p> <p>Město je druhým největším městem jihoamerického státu. Nalézá se přibližně na 23° jižní zeměpisné šířky a 43° západní zeměpisné délky. Úřední řečí v tomto státě je portugalská. Město je známé například svými plážemi s bílým pískem, jednou z nich je Ipanema, další Copacabana. Z hory Corcovado shlíží na město gigantická betonová socha znázorňující ústřední postavu křesťanského náboženství. Každoročně se zde pořádají známé karnevaly. Ale jsou zde i rozsáhlé chudinské čtvrti se světem zločinu.</p>	
	
Poznámky k ilustrativní úloze	<p>Z-9-1-01.2 Zdroj k obr.: Klaus with K. Wikimedia Commons. Corcovado statue01 2005-03-14.jpg [on-line]. [cit.20.3.2013]. Dostupné pod licencí Creative Commons na http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Corcovado_statue01_2005-03-14.jpg Úlohu je možné realizovat i bez obrázků. V těžší variantě i bez školního atlasu světa.</p>

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	1. Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-1-02 Žák používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
Indikátory	1. Žák použije při práci se zdroji informací a v následné praxi při zpracování a využití informací odpovídající základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii

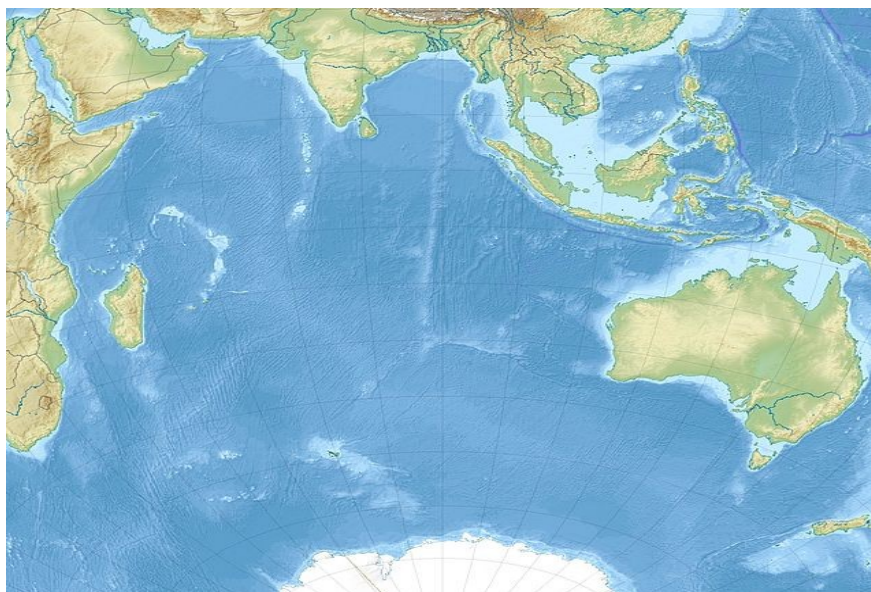
Ilustrativní úloha

a) S využitím školního atlasu světa doplň text o Indickém oceánu tak, aby byl pravdivý a dával smysl.

Indický oceán je z hlediska rozlohy mezi oceány na .....místě. Velká část jeho plochy se nachází v rovníkovém, tropickém a ..... podnebném pásu. Ostrovy v severní části oceánu jsou pravidelně ovlivňovány charakteristickým prouděním vzduchu, kterému říkáme ..... Podle jejich proměnlivého proudění se mění i mořské proudy. Nejvýznamnější využití tak připadá na dopravu. Převážně se především ..... z oblasti ..... . Lodě jsou však ohrožovány pirátstvím, především při pobřeží ..... poloostrova.

b) Vysvětli pojem, který jsi v textu doplnil jako třetí.

c) Do obrázku zakresli kroužkem lokality, které jsi v textu doplnil jako předposlední a poslední.

Poznámky k ilustrativní úloze

Z-9-1-02.1

Zdroj:

UweDedering. WikimediaCommons. Indian Ocean laea relief location map.jpg [online]. 4.prosinec 2010 [cit.20.3.2013]. Dostupné pod licencí Creative Commons na www:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Indian_Ocean_laea_relief_location_map.jpg

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	1. Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-1-03 Žák přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák rozezná základní geografické objekty, jevy a procesy v pozorované reálné nebo zobrazené krajině 2. žák vybere vhodné tištěné nebo elektronické mapy pro hodnocení geografických objektů a jevů 3. žák využije nejrůznější další zdroje pro srovnání geografických objektů a jevů 4. žák sleduje rozdíly a podobnosti geografických objektů a jevů 5. žák dokáže přiměřeně vysvětlit na příkladech vybrané zákonitosti, souvislosti a podmíněnosti mezi objekty, jevy a procesy v pozorované krajině
Ilustrativní úloha	
<p>Chathamské (četemské) ostrovy u Nového Zélandu jsou jednou z nejvzdálenějších obydlených pevnin od České republiky. Na mapě světa v měřítku 1 : 80 000 000 byla mezi Prahou a Chathamskými ostrovy naměřena vzdálenost 22 centimetrů. Na glóbu v měřítku 1 : 70 000 000 bylo naměřeno 27 centimetrů.</p> <p>a) Na základě měření na mapě světa vypočti s využitím měřítka mapy vzdálenost mezi oběma místy v kilometrech.</p> <p>b) Na základě měření na glóbu vypočti s využitím měřítka glóbu vzdálenost mezi oběma místy v kilometrech.</p> <p>c) Zjištěné vzdálenosti porovnej s hodnotou 19 150 kilometrů, což je skutečná nejpřesnější vzdálenost.</p> <p>d) Rozhodni, zda je pro zjišťování těchto velkých vzdáleností vhodné využívat měření na mapě nebo na glóbu. Své tvrzení zdůvodni.</p>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-1-03.3 Úloha může být řešena i bez zadaných vzdáleností (na mapě, na glóbu) v centimetrech. Prvotním úkolem žáka potom bude tyto vzdálenosti (s využitím mapy a glóbu) zjistit.

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	1. Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-1-04 Žák vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu.
Indikátory	1. Žák vytvoří osobní jednoduchá myšlenková schémata pro orientaci v regionu 2. Žák nakreslí mentální mapu oblíbených anebo rizikových míst v obci a okolí nebo mentální mapu s jiným obsahem 3. Žák srovná vytvořenou mentální mapu s mapou nebo plánem stejného území 4. Žák využívá mentální mapu k hodnocení objektů, jevů a procesů k prostorovému vnímání a k hodnocení postojů v prostředí
Ilustrativní úloha	
<p>S využitím uvedených pojmů vytvoř schéma, které zpřesní zeměpisnou charakteristiku Kanady.</p> <p><i>NHL, rozloha (2.místo na světě), tajga, stepi/prérie, Alžběta II., Montréal, subpolární podnebí, Inuité, Velká jezera, dřevozpracující průmysl, Toronto, angličtina/francouzština, nerostné suroviny, pšenice, smíšené a listnaté lesy, zemědělství, národní parky, těžba dřeva, NATO, javorový list, francouzština, Vancouver, vodní energetika, železná ruda, ropa/ropné píský, Ottawa, rybolov, mírné podnebí s chladnými zimami, G8, skot, subpolární/polární podnebí</i></p> <p>Při tvorbě schématu dodržuj následující zásady.</p> <ol style="list-style-type: none"> Slovo Kanada umístí do středu prázdného listu papíru (A4, A5). Pojmy rozmístí kolem slova Kanada podle jejich povahy a souvislostí. Barevně rozlišuj povahu pojmu (přírodní, společenský ...). Znázorni významnost jednotlivých pojmů (nejvýznamnější = pojem je zakroužkovaný, významnější = pojem je podtrhnut). Můžeš volit i různou velikost a styl písma. Naznač vztahy mezi pojmy (pomocí šipek – jednosměrných, obousměrných, pomocí tloušťky čar – významnější, méně významný vztah). 	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-1-04.2 Zdroj obr.: vlastní zpracování autora Ilustrativní úloha je značně variabilní z hlediska možností zadání i z hlediska náročnosti. Učitel si zvolí podle vzoru této úlohy vlastní reálie a k nimlibovolný region. Žáci volí osobní schémata a vazby šipek podle svého názoru a uvážení. Hlavním výstupem úlohy je celotřídní diskuse k jednotlivým řešením a obhajoba vlastních názorů a postojů žáků. Učitel hodnotí především jejich originalitu.

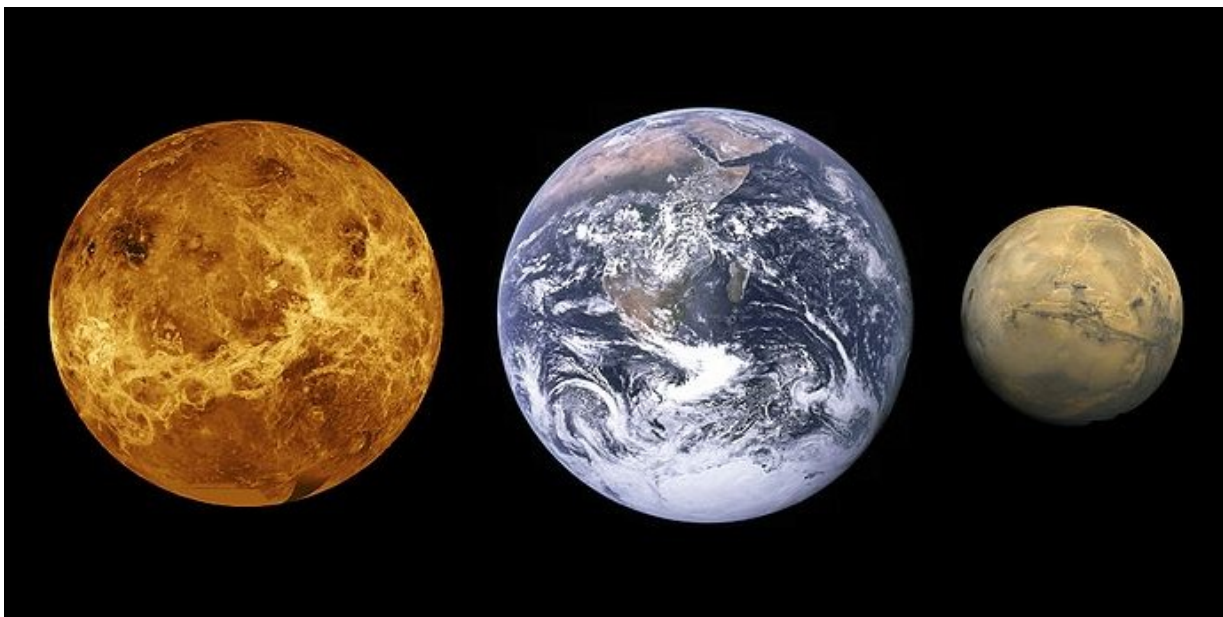
Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	2. Přírodní obraz Země
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-2-01 Žák zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
Indikátory	1. žák popíše postavení Země ve vesmíru 2. žák porovná vlastnosti planety Země s ostatními planetami z hlediska podmínek pro život na Zemi

Ilustrativní úloha

1. Uvedenými pojmy a údaji vyplň tabulku tak, aby se jednalo o správné charakteristiky Země a dvou planet, které se Zemí sousedí. Nejdříve doplň názvy obou planet. Jistě ti k tomu pomůže obrázek.

6378 km, 108 mil. km, +480°C, 6052 km, 150 mil. km, +15°C, -60°C, 3390 km, 228 mil. km

	ZEMĚ	.....	.....
Střední vzdálenost od Slunce			
Poloměr planety			
Průměrná teplota povrchu			

2. Uveď, jaké jsou podstatné podmínky umožňující život na planetě Zemi.

Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-2-01.2 Zdroj k obr.: Jack. WikimediaCommons. Terrestrial planet size comparisons edit.jpg [on-line]. 20.března 2006. [cit.20.3.2013]. Volnědílodostupnéna www: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Terrestrial_planet_size_comparisons_edit.jpg
--------------------------------------	---

Vzdělávací obor	Zeměpis
------------------------	---------

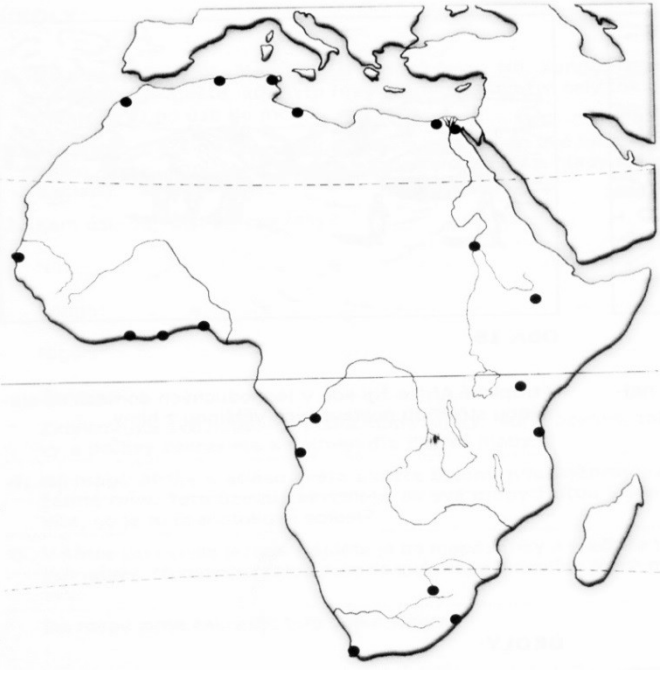
Ročník	9.							
Tematický okruh	2. Přírodní obraz Země							
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-2-02 Žák prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů							
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák uvede konkrétní důkaz tvaru planety Země podle určitých jevů nebo podle zjištění pomocí přístrojů 2. žák zhodnotí význam sklonu zemské osy na život organismů a lidí 3. žák uvede důsledky oběhu Země kolem Slunce a rotace Země kolem osy a pohybů Měsíce 4. žák vyjádří na příkladech vliv pohybů Země a Měsíce na život organismů a lidí 							
Ilustrativní úloha								
<p>a) Uvedené jevy způsobené vlivem pohybující se Země a Měsíce přiřaď ke konkrétnímu pohybu, který tyto jevy způsobuje. Pozorovatelem uvedených jevů je člověk v naší zeměpisné šířce (50°s.š.).</p> <p><i>střídání ročních období, střídání dne a noci, příliv a odliv, rozdílnost místního času v závislosti na zeměpisné délce (časová pásma), střídání fází Měsíce, zdánlivý pohyb hvězd, změna délky doby od východu do západu Slunce, zatmění Slunce a Měsíce, změna míst východu a západu Slunce</i></p> <table border="1" data-bbox="188 907 1428 1310"> <thead> <tr> <th>Otáčení Země kolem osy</th> <th>Oběh Země kolem Slunce</th> <th>Oběh Měsíce kolem Země</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 150px;"></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			Otáčení Země kolem osy	Oběh Země kolem Slunce	Oběh Měsíce kolem Země			
Otáčení Země kolem osy	Oběh Země kolem Slunce	Oběh Měsíce kolem Země						
b) Který z uvedených jevů lze přiřadit k více pohybům?								
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-2-02.2							

Vzdělávací obor	Zeměpis
------------------------	---------

Ročník	9.
Tematický okruh	2. Přírodní obraz Země
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-2-03 Žák rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
Indikátory	1. žák rozliší a porovná jednotlivé složky přírodní sféry 2. žák uvede na příkladech příčinné vztahy v krajině 3. žák rozliší tvary zemského povrchu
Ilustrativní úloha	
<p>Doplň věty tak, aby vyjadřovaly, jakým způsobem ovlivňuje podnebí: zeměpisná šířka, nadmořská výška, vzdálenost od oceánu, mořské proudy a tvar zemského povrchu.</p> <p>Rozložení podnebných pásů na Zemi určuje především .....</p> <p>Každý podnebný pás má charakteristické ..... a ..... v průběhu roku.</p> <p>Ve vyšších nadmořských výškách je podnebí teplotně ..... a vlhkostně do určité nadmořské výšky ..... . Rozdíly ale najdeme mezi návětrnými a ..... svahy.</p> <p>Ostrovy a pobřežní oblasti mají zpravidla díky přilehlému moři více .....</p> <p>..... proudy pevninu ochlazují, ... proudy ji naopak oteplují.</p> <p>..... proudy mohou mít na pobřeží vliv na vznik pouští.</p> <p>Horská pásma ovlivňují proudění vzduchu a množství .....</p>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-2-03.2

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	2. Přírodní obraz Země
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-2-04 Žák porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a lidskou společnost
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák rozliší síly, které utvářely a utvářejí zemský povrch 2. žák porovná působení vnitřních a vnějších sil na utváření zemského povrchu, na život organismů a lidí 3. žák dokáže na mapách určit a ohraničit podnebné pásy 4. žák uvede vliv šířkové pásmovitosti a výškové stupňovitosti na život lidí a organismů, zejména na zemědělství 5. žák vysvětlí rozdíl mezi pojmy počasí a podnebí 6. žák pojmenuje činitele, které ovlivňují počasí a podnebí 7. žák popíše rozmístění vody na Zemi a význam vody pro život lidí a organismů 8. žák vysvětlí podstatu oběhu vody na Zemi a vztahy mezi srážkami, výparem a odtokem 9. žák popíše dostupnost vodních zdrojů v různých regionech světa 10. žák uvede s pomocí školního atlasu světa hlavní typy půd 11. žák uvede na příkladech proces znehodnocení půdy a jeho dopad na zemědělskou činnost a lidskou společnost 12. žák popíše hlavní přírodní krajiny (biomy) a jejich prostorový výskyt na Zemi
Ilustrativní úloha	
<p>Olivovník, různé druhy citrusů nebo vinná réva. To jsou plodiny typické pro pěstování v jedné z devíti přírodních krajin (biomů) světa. S pomocí školního atlasu světa odpověz na otázky, splň následující úkoly.</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Jak se tato přírodní krajina jmenuje? b) Zakresli orientačně hlavní oblast jejího rozmístění do obrysové mapy. Jaké má tato oblast jednoslovné pojmenování? c) Uveď 3 zástupce států ležících v této přírodní krajině tak, aby každý z nich byl z jiného světadílu. d) Uveď 4 zástupce pěstovaných citrusů. e) Nejvýraznějším činitelem pro rozmístění přírodních krajin je podnebí. V jakém podnebném pásu přírodní krajina leží? f) Charakterizuj teploty a srážky v průběhu roku (především v letním a zimním období) v této přírodní krajině, s rozlišením severní a jižní polokoule. g) Uveď dvě hlavní hospodářské aktivity, kterými získávají místní obyvatelé prostředky pro svoji obživu. h) Jaké problémy v životě místních obyvatel se mohou projevat v této přírodní krajině? 	
	
Poznámky k ilustrativní úloze	<p>Z-9-2-04.12 Zdroj obr.: Pcb21+vardion. WikimediaCommons. Blank map of world no country borders.PNG [on-line].2005. [cit.20.3.2013]. Dostupné pod licencí CreativeCommons http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blank_map_of_world_no_country_borders.PNG</p> <p>Učitel si podle svého uvážení vybere počet řešených alternativ ilustrativní úlohy.</p>

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	3. Regiony světa
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-3-01 Žák rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák uvede na příkladech, které přírodní podmínky mají vliv na rozmístění regionů světa 2. žák uvede na příkladech, jak vybrané přírodní podmínky ovlivňují charakter regionů světa 3. žák uvede na příkladech, jak vybrané společenské podmínky a vztahy ovlivňují charakter regionů světa 4. žák na příkladech vymezení podle vybraných přírodních nebo společenských kritérií regiony světa
Ilustrativní úloha	
<p>Pracuj s uvedenou mapkou a se školním atlasem světa. Urči, které přírodní krajiny (biomy) ovlivnily v největší míře umístění velkých měst na území Afriky:</p> <p>A) tropický deštný les, step, tajga B) poušť, tropický deštný les, tundra C) poušť, tropický deštný les, savana D) step, prairie, poušť</p>	
	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-3-01.1 Zdroj: Mapa převzata s písemným svolením nakladatele z pracovního sešitu: Kühnlová, H.: Zeměpis světa – kontinenty, Nakladatelství České geografické společnosti, 2004.

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	3. Regiony světa
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-3-02 Žák rozlišuje a lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák lokalizuje na základě zadaných přírodních a společenských charakteristik jednotlivé světadíly, oceány a velké oblasti (regiony) světa 2. žák lokalizuje ve světadílech a jejich oblastech (regionech) jejich rozvojová jádra a periferní zóny 3. žák uvede ve vybraných regionech světadílů jejich přírodní a společenské charakteristiky 4. žák přiměřeně srovnává regiony světadílů podle vybraných přírodních, kulturních, společenských, hospodářských a politických kritérií
Ilustrativní úloha	
<p>Ze zobrazené mapy světa vyberna jedné straně hospodářské jádrové oblasti, na druhé periferní hospodářské oblasti. Jejich rámečky rozliš dvěma odlišnými barvami. Při řešení úkolu pracuj s tematickými mapami školního atlasu světa. Od každé barvy vyber jeden region a podle map ve školním atlase světa popiš jeho přírodní, společenské, hospodářské a politické poměry.</p>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-3-02.2 Z-9-3-02.3 Zdroj: Mapa převzata s písemným svolením nakladatele z pracovního sešitu: Kühnlová, H.: Zeměpis pro život, Nakladatelství České geografické společnosti, 1995.

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	3. Regiony světa
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-3-03 Žák porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných regionů světa a vybraných (modelových) států
Indikátory	1. žák lokalizuje geografickou polohu jednotlivých světadílů, oceánů a modelových států (regionů) 2. žák porovná vybrané modelové státy (regiony) světa podle přírodních, kulturních, společenských, hospodářských a politických hledisek
Ilustrativní úloha	
<p>a) Urči geografickou polohu těchto evropských států:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spojené království Velké Británie a Severního Irska se nachází: <ul style="list-style-type: none"> A) v jižní Evropě B) v severní Evropě C) v západní Evropě D) ve východní Evropě 2. Španělské království se rozkládá na: <ul style="list-style-type: none"> A) Apeninském poloostrově B) Pyrenejském poloostrově C) Skandinávském poloostrově D) Jutském poloostrově 3. Portugalská republika leží: <ul style="list-style-type: none"> A) v jižní Evropě B) v severní Evropě C) v západní Evropě D) ve východní Evropě <p>b) Rozhodni, který z uvedených evropských států má ostrovní polohu.</p> <p>c) S pomocí školního atlasu světa urči společné a odlišné znaky uvedených evropských států podle přírodních, kulturních, hospodářských a politických hledisek.</p>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-3-03.1

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	3. Regiony světa
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-3-04 Žák zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák popíše, jak se různé regiony světa vyvíjejí z hlediska přírodních charakteristik a procesů 2. žák popíše, jaký dopad budou mít tyto změny na přírodní prostředí 3. žák uvede na příkladech příčiny společenských změn v regionech světa v určitých časových horizontech 4. žák uvede, jaký dopad mají společenské změny na budoucí vývoj společenského prostředí

Ilustrativní úloha

Porovnej situační výřezy z mapy Evropy z roku 1950 a z roku 1993. Zjisti, které nové státy vznikly v tomto časovém období. Tyto státy vybarvi stejnou barvou. Uved' některé z příčin těchto změn.

Poznámky k ilustrativní úloze

Z-9-3-04.3

Zdroj: Mapy převzaty s písemným svolením nakladatele z pracovního sešitu: Řezníčková, D., Kühnlová, H.: Svět kolem nás, Nakladatelství České geografické společnosti, 1993.

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	4. Společenské a hospodářské prostředí
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-4-01 Žák posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák zhodnotí obyvatelstvo světa a jeho částina základě využití různých informačních zdrojů podle hustoty zalidnění, podle věkové a náboženské struktury, podle zaměstnanecké struktury 2. žák rozliší vybraná hlediska obyvatelstva hospodářsky vyspělých a méně vyspělých zemí 3. žák rozliší kulturní odlišnosti různých částí světa 4. žák uvedena příkladech kulturní odlišnosti ve svém osobním okolí (třída, rodina, přátelé, sousedé, denní život dětí apod.)
Ilustrativní úloha	
<p>Dva níže uvedené grafy představují porodnost (zelená barva, v černobílém provedení světlejší) a úmrtnost obyvatelstva (červená barva, v černobílém provedení tmavší). Který graf charakterizuje na tomto případě porodnost a úmrtnost méně vyspělého státu a který vyspělého státu? Jak by mohly jinak vypadat aktuálně také sloupce grafu porodnosti a úmrtnosti obyvatelstva u vyspělého státu?</p>	
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>a)</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 45%;"> <p>b)</p> </div> </div>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-4-01.2 Zdroj obr.: vlastní zpracování autora

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	4. Společenské a hospodářské prostředí
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-4-02 Žák posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
Indikátory	1. žák uvede význam polohy a přírodních podmínek pro vznik a vývoj sídel 2. žák rozliší na příkladech sídla různé hierarchické úrovně a různých funkcí 3. žák porovná specifika života na venkově a ve městech i vliv dojížděky z venkova do měst
Ilustrativní úloha	
Podle počtu obyvatel sídla je možné odhadnout, jaké funkce bude sídlo plnit. Přiřaď k uvedenému sídlu (A – D) odpovídající typ školy (1 – 4)	
Velikost sídla	Typ školy
(A) velmi malé sídlo (do 500 obyvatel)	(1) střední školy
(B) malé sídlo venkovského charakteru (1 000 až 2 000 obyvatel)	(2) škola s 1. až 9. ročníkem
(C) střední sídlo (15 000 až 50 000 obyvatel)	(3) škola s 1. až 5. ročníkem
(D) velké sídlo (nad 100 000 obyvatel)	(4) vysoká škola, univerzita
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-4-02.2 Velikostí sídla se zde rozumí kategorie modelových sídel v České republice. U velmi malého sídla nemusí být žádná škola.

Vzdělávací obor	Zeměpis								
Ročník	9.								
Tematický okruh	4. Společenské a hospodářské prostředí								
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-4-03 Žák zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje								
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák rozlišuje sektorovou strukturu hospodářství a její vývoj, nejlépe podle sektorové zaměstnanosti v jednotlivých zemích 2. žák lokalizuje nejvýznamnější zdroje surovin a energií ve světě a nejvýznamnější země jejich spotřeby, nejlépe na příkladu ropy 3. žák přiměřeně zhodnotí složky a funkce světového hospodářství 4. žák zhodnotí funkci zemědělství pro život lidí 5. žák zhodnotí funkci zpracovatelského průmyslu ve světovém hospodářství 								
Ilustrativní úloha									
<p>Hospodářství se může rozdělovat na jednotlivé sektory (primér, sekundér, terciér). Přiřaď k uvedeným hospodářským sektorům (A – C) odpovídající hospodářské obory nebo jejich odvětví (1 – 3).</p> <table border="1" data-bbox="188 840 1428 1167"> <thead> <tr> <th>Hospodářský sektor</th> <th>Hospodářské obory/odvětví</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>(A) první sektor (primér)</td> <td>(1) zemědělství</td> </tr> <tr> <td>(B) druhý sektor (sekundér)</td> <td>(2) banky</td> </tr> <tr> <td>(C) obslužný sektor (terciér)</td> <td>(3) průmysl</td> </tr> </tbody> </table>		Hospodářský sektor	Hospodářské obory/odvětví	(A) první sektor (primér)	(1) zemědělství	(B) druhý sektor (sekundér)	(2) banky	(C) obslužný sektor (terciér)	(3) průmysl
Hospodářský sektor	Hospodářské obory/odvětví								
(A) první sektor (primér)	(1) zemědělství								
(B) druhý sektor (sekundér)	(2) banky								
(C) obslužný sektor (terciér)	(3) průmysl								
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-4-03.1								

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	4. Společenské a hospodářské prostředí
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-4-04 Žák porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
Indikátory	1. žák uvede obecné předpoklady pro územní rozmístění výroby a spotřeby 2. žák uvede na příkladech hlavní lokalizační faktory konkrétních vybraných hospodářských aktivit
Ilustrativní úloha	
<p>Na začátku průmyslové revoluce, kdy ještě nebyla rozvinutá dopravní síť v podobě železnice, silniční a námořní dopravy jako dnes, rozhodovali se často podnikatelé mezi dvěma možnostmi. Buď postavit podnik v místě zdroje, kde byla k výrobě dostupná surovina, nebo v místě, kde byla spotřeba výrobků (hodně obyvatel/spotřebitelů). Hnací silou rozvoje průmyslu byla těžba uhlí, výroba koku, litiny, železa, oceli a strojů podporovaná stavbou železnic, s následným růstem měst, která potřebovala potraviny, vodu, energii, poskytovala práci.</p> <p>K uvedenému druhu výroby v tabulce uveďte, co bylo hlavním důvodem umístění výroby, zda místní surovinový zdroj nebo místní spotřeba obyvatelstva.</p>	
Výroba	Uveď buď zdroj, nebo spotřebu
produkce železa	.....
výroba cukru z cukrové řepy	.....
vaření piva	.....
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-4-04.1

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	4. Společenské a hospodářské prostředí
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-4-05 Žák porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
Indikátory	1. žák rozliší státy světa a regiony států světa podle různých kritérií – kulturních, hospodářských, obchodních, politických, bezpečnostních (vojenských) 2. žák jmenuje příklady nejvýznamnějších organizací a integrací států světa 3. žák uvede na příkladech oblasti působení světových organizací a integrací
Ilustrativní úloha	
Která z uvedených mezinárodních organizací nepatří mezi hospodářské integrace:	
<ul style="list-style-type: none"> A) OPEC B) OECD C) NAFTA D) NATO 	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-4-05.1 Z-9-4-05.2

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	4. Společenské a hospodářské prostředí
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-4-06 Žák lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák lokalizuje příklady ohnisek napětí a konfliktů ve světě 2. žák pojmenuje na příkladech charakter napětí a konfliktů ve světě a jejich možné důsledky 3. žák uvede význam a úlohu vybraných mezinárodních institucí a organizací při řešení konfliktních situací

Ilustrativní úloha

Přiřaď k uvedeným místům (číslíce 1 – 4) na mapě konflikt, který se v určeném místě odehrává (A – D):

Konflikty: A) Srbové a Albánci B) Korejci C) Tibeťané a Číňané D) Izraelci a Palestinci

Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-4-06.1 Zdroj mapy: http://images.wikia.com/future/images/a/aa/10_world-map.gif (upraveno)
--------------------------------------	---

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	5. Životní prostředí
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-5-01 Žák porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny
Indikátory	1. žák uvede na příkladech specifické znaky a funkce pozorované krajiny 2. žák rozliší vzhled a znaky krajiny z hlediska působení lidských činností
Ilustrativní úloha	
<p>Který z uvedených krajinných objektů (ekosystémů) lze považovat z hlediska trvalé udržitelnosti za původní přírodní prostředí? Rozhodněte a diskutujte, zda ANO, nebo NE.</p> <p>– městský park .....</p> <p>– tropický deštný les .....</p> <p>–pole .....</p> <p>–jezero .....</p>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-5-01.2

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	5. Životní prostředí
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-5-02 Žák uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních složek a prvků krajiny v místním regionu 2. žák popíše, jak lidé působí na jednotlivé přírodní složky Země, na rozmanitost přírody (biodiverzitu) 3. žák dokáže vyhledat na mapě světa rozmístění hlavních přírodních krajin (biomů) 4. žák uvede na příkladech vliv lidských faktorů na změny v biomech 5. žák uvede příklady negativního působení lidských aktivit na životní prostředí
Ilustrativní úloha	
<p>Severočeský uhelný revír představuje v České republice z hlediska celkově převažujícího působu a určující funkce využití typ kulturní krajiny:</p> <p>A) zemědělské B) lesní C) těžební D) rekreační</p> <p>Popište znaky a vzhled této krajiny.</p>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-5-02.1

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	5. Životní prostředí
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-5-03 Žák uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák uvede na příkladech důsledky nežádoucích změn přírodního prostředí na lidské činnosti 2. žák vysvětlí na příkladech dopady hospodářských aktivit na krajinu, přímých i nepřímých 3. žák dokáže popsat princip skleníkového efektu, problematiku globálního oteplování a úbytku ozonové vrstvy 4. žák vysvětlí s uvedením příkladů, co je to přírodní riziko a jak mu předcházet nebo jej snížit 5. žák uvede na příkladech zásady správného chování a postupů v prostředí (horské, pouštní, polární aj.), kde mu jde o přežití a hrozí mu přírodní rizika, případně živelní pohromy 6. žák vysvětlí na příkladech principy ochrany přírody a udržitelného života
Ilustrativní úloha	
<p>K uvedeným změnám v krajině, které způsobili svými činnostmi lidé, doplň, zda se jedná o přímý lidský vliv na krajinu (označ písmenem P), nebo o nepřímý lidský vliv na krajinu (označ písmenem N):</p> <p>– výstavba přehrad .....</p> <p>– eroze a zasolování půd .....</p> <p>– těžba nerostných surovin .....</p> <p>– klimatické změny .....</p> <p>Vyber jeden z uvedených příkladů a urči, jaké má důsledky na krajinu a život lidí.</p>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-5-03.1 Z-9-5-03.2 Z-9-5-03.3

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	6. Česká republika
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-6-01 Žák vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
Indikátory	1. žák lokalizuje místní region podle zvolených kritérií (bydliště, sídlo školy, obec s pověřeným obecním úřadem, obec s rozšířenou působností– město, statutární město, krajské město, kraj, chráněná krajinná oblast, národní park, euroregion apod.) 2. žák uvede na příkladech znaky a specifika místního regionu
Ilustrativní úloha	
<p>Vyber v místní oblasti (regionu) významnou spádovou obec.</p> <p>a) urči její polohu pomocí geografických souřadnic (podle mapy nebo jiným způsobem), b) uveď, ve kterých konkrétních administrativních jednotkách se nachází (okres, kraj), c) zhodnoť z osobního pohledu území místního regionu a porovnej svůj pohled se spolužáky, d) zhodnoť výhodnost či nevýhodnost polohy místního regionu vzhledem k významným dopravním komunikacím, významným městům ap.</p>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-6-01.1 Z-9-6-01.2

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	6. Česká republika
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-6-02 Žák hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
Indikátory	1. žák uvede silné a slabé stránky (přírodní, společenské a kulturní) místního regionu s využitím různých zdrojů 2. žák zařadí místní region do vyšších územních celků 3. žák uvede perspektivy místního regionu

Ilustrativní úloha

Na administrativní mapě vašeho kraje České republiky barevně vyznač, do jakého správního obvodu obce s rozšířenou působností spadá obec, ve které se nachází vaše škola.

Příklad:

Správní rozdělení Plzeňského kraje podle obcí s rozšířenou působností
Administrative breakdown of the Plzeňský Region: by municipalities with extended powers

Doplň: Obec naší školy se nachází:

- a) v kraji .....
- b) ve správním obvodu obce s rozšířenou působností .....,
- c) ve vyšším územním celku s názvem .....

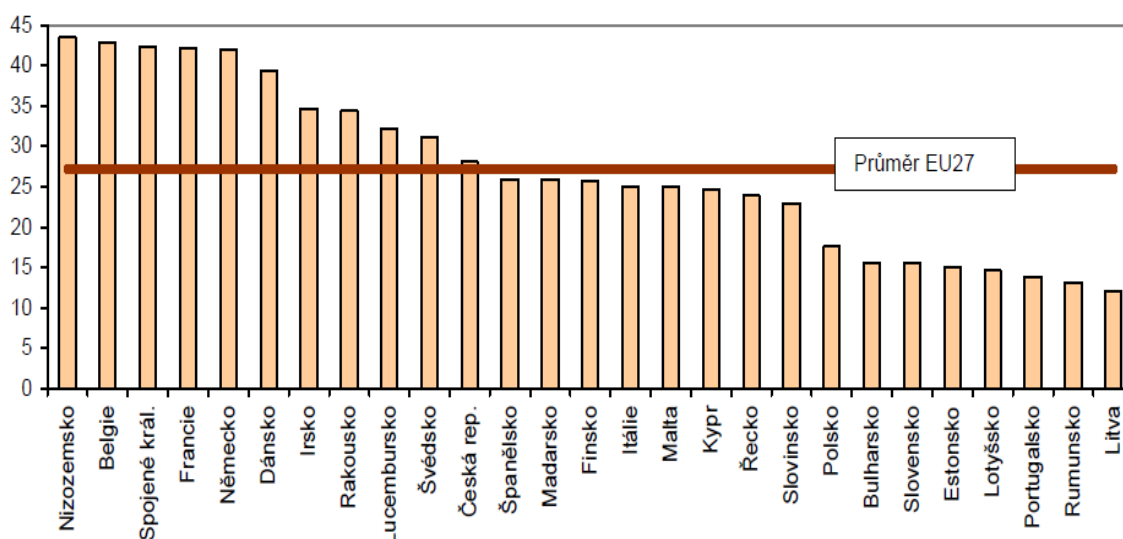
Poznámka: Vyšší územní celky může tvořit jeden nebo více krajů. Mají své názvy a využívají se prakticky například při přidělování dotací z Evropské unie.

Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-6-02.2 Podkladový zdroj: Mapa administrativního členění České republiky. [online]. Praha: ČSÚ, ©2013. [cit. 22.3.2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/2E004E8DBB/\$File/e1200013m.jpg
--------------------------------------	--

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	6. Česká republika
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-6-03 Žák hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák porovná význam polohy České republiky v rámci střední Evropy, v rámci Evropské unie 2. žák uvede s využitím různých zdrojů přírodní, hospodářské a společenské charakteristiky České republiky 3. žák porovná s využitím různých dostupných zdrojů a podle vybraných kritérií (HDP, kupní síla, klasifikace regionů Evropské unie) přírodní, hospodářské a společenské charakteristiky České republiky s vybranými (modelovými) státy

Ilustrativní úloha

Graf uvádí výnosy brambor v zemích Evropské unie v roce 2005 (v t/ha).

Pramen: Eurostat

Podle údajů v grafu rozhodni o pravdivosti nebo nepravdivosti následujících tvrzení. U pravdivých vět napiš P, u nepravdivých N.

- Česká republika měla výnosy brambor v roce 2005 vyšší, než byl průměrný výnos v zemích Evropské unie. ....
- Česká republika patřila v roce 2005 mezi prvních pět států EU z hlediska výnosů brambor. ....
- Polsko mělo v roce 2005 vyšší hektarové výnosy brambor než Česká republika. ....
- Česká republika měla v roce 2005 vyšší hektarové výnosy brambor než Slovensko. ....

Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-6-03.3 Zdroj obr.: Eurostat Za správnou odpověď je možno uznat i názor žáka, že výnos brambor v České republice v roce 2005 byl téměř průměrem Evropské unie.
--------------------------------------	---

Vzdělávací obor	Zeměpis																		
Ročník	9.																		
Tematický okruh	6. Česká republika																		
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-6-04 Žák lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit																		
Indikátory	1. žák lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a další vybrané regiony 2. žák uvede hlavní jádrové a periferní oblasti České republiky, přiměřeně hodnotí jejich rozvojové charakteristiky, zacílení rozvoje 3. žák uvede přírodní, společenské a hospodářské charakteristiky krajů a dalších regionů České republiky																		
Ilustrativní úloha																			
<p>Na obrázku jsou vyznačeny kraje České republiky a popsány číslicemi 1 - 14.</p> <p>a) doplň k číslicím správné názvy krajů:</p> <table border="1" data-bbox="188 1299 1428 1489"> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>5</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>8</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>10</td> <td>11</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>13</td> <td>14</td> <td></td> </tr> </table> <p>b) uveď, která číslice označuje společensky a hospodářsky nejvýznamnější jádrovou oblast České republiky: .....</p> <p>c) dalšími jádrovými oblastmi krajů jsou významné městské aglomerace. Napiš názvy aglomerací, které se nacházejí v krajích označených číslicemi:</p> <table border="1" data-bbox="188 1702 1428 1780"> <tr> <td>4</td> <td>11</td> <td>13</td> </tr> </table>		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		4	11	13
1	2	3																	
4	5	6																	
7	8	9																	
10	11	12																	
13	14																		
4	11	13																	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-6-04.1 Podkladový zdroj: Mapa krajů České republiky. [online]. Praha: ČSÚ, ©2013. [cit. 22.3.2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/																		

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	6. Česká republika
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-6-05 Žák uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států
Indikátory	1. žák uvede příklady zapojení České republiky do světových mezinárodních a nadnárodních institucí, organizací a integrací států 2. žák uvede význam členství České republiky v Evropské unii
Ilustrativní úloha	
a) Zakroužkuj čísla u názvů mezinárodních organizací nebo integrací států, do nichž je Česká republika zapojena. Postupuj na základě svých znalostí a logické úvahy.	
1) Organizace zemí vyvážejících ropu – OPEC	
2) Liga arabských států	
3) Organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství a výživu – FAO	
4) NATO	
5) Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu – UNESCO	
6) Evropská unie	
7) Sdružení států jihovýchodní Asie – ASEAN	
8) Organizace spojených národů – OSN	
9) Eurozóna (euro oblast, společná evropská měna euro)	
b) Na obrázku je vlajka jedné z mezinárodních organizací, jichž je naše republika členem. Uveď její název.	
	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-6-05.1 Podkladový zdroj: Evropská vlajka (vlajka EU). [online]. web EU europa.eu ©2013. [cit. 22.3.2013]. Dostupné z: http://publications.europa.eu/code/cs/cs-5000100.htm/

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	7. Terénní geografická výuka, praxe a aplikace
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-7-01 Žák ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
Indikátory	1. žák se orientuje v terénu pomocí orientačních objektů (body, linie, plochy) a map 2. žák určí světové strany pomocí přístrojů 3. žák použije prakticky mapu a přístroje pro plánování tras a pohybu v terénu
Ilustrativní úloha	
<p>Představ si, že bys ze zvoleného stanoviště A šel/šla nejprve 100 m na sever a poté 100 m na východ. Dostal/a by ses do bodu B.</p> <p>Doplň:</p> <p>a) Je možné, že lze dojít do bodu B z bodu A také přímo? Jakým směrem by člověk musel jít? .....</p> <p>b) Byla by přímá trasa kratší, nebo delší? .....</p> <p>c) Jak dlouhou úsečkou by byla v plánu města s měřítkem 1:1000 znázorněna úsečka o délce 100 m? Podtrhni správnou odpověď: 1 cm 10 cm 100 cm 1 km</p>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-7-01.3

Vzdělávací obor	Zeměpis		
Ročník	9.		
Tematický okruh	7. Terénní geografická výuka, praxe a aplikace		
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-7-02 Žák aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny		
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák rozpozná objekty, jevy a procesy ve sledované krajině 2. žák zobrazí pozorované objekty do jednoduchého náčrtu, do tištěné nebo elektronické mapy 3. žák určí změny v pozorované krajině na základě porovnání historických a současných zdrojů informací 4. žák umísťuje objekty v krajině do předem daných kategorií (poloha, vzhled, znaky, funkce) 5. žák při popisu sledované krajiny užívá správně odbornou geografickou terminologii 		
Ilustrativní úloha			
<p>Pozoruj místní krajinu a zhodnoť ji z různých hledisek. Zakroužkuj charakteristiky, které jsou pro vaši místní krajinu vhodné.</p> <p>Naše krajina:</p>			
I.			
a) je vyvýšeninou	b) leží ve sníženině	c) leží v údolí	d) leží na plošině
II.			
a) leží v rovině	b) je pahorkatinou	c) je vrchovinou	d) je horská
III.			
a) je přírodní krajinou	b) je kulturní krajinou	c) je devastovaná	d) je to revitalizovaná (obnovená) krajina
IV.			
a) je převážně rekreační			
b) má převážně průmyslový charakter			
c) převažují v ní lesní plochy hospodářsky využívaných lesů			
d) je zemědělská			
e) má jiný nebo smíšený charakter – nelze ji jednoznačně zařadit do žádné z předchozích kategorií			
<p>Je ve všech případech možné jednoznačně krajinu přiřadit do uvedených kategorií? Vysvětli své stanovisko.</p>			
Poznámky k ilustrativní úloze	<p>Z-9-7-02.4 V případě potřeby žáci pracují také s vhodně volenou mapou místní krajiny</p>		

Vzdělávací obor	Zeměpis
Ročník	9.
Tematický okruh	7. Terénní geografická výuka, praxe a aplikace
Očekávaný výstup RVP ZV	Z-9-7-03 Žák uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák respektuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině 2. žák popíše fungování záchranného integrovaného systému za mimořádných situací 3. žák popíše vhodné chování v různých krizových modelových situacích za mimořádných událostí (živelní pohromy, například povodně, atmosférické poruchy, zemětřesení, sopečné výbuchy, sesuvy půdy, laviny)
Ilustrativní úloha	
<p>Představ si nějakou mimořádnou situaci (např. blížící se povodeň). Máš možnost poradit, popřípadě pomoci nějakému staršímu nemocnému, ale chodícímu člověku, žijícímu v domě u řeky na úpatí kopce, jak se má zachovat, protože propadá panice. Je předpoklad, že voda může zaplavit jeho dům během asi 15 minut a zvýšení vodní hladiny bude velmi prudké a velké.</p> <p>Označ křížkem tři základní činnosti, které by měl v tomto případě podle tvého mínění udělat:</p> <p>..... po opuštění domu vyhledat bezpečné místo, například na kopci nad domem, ... přesvědčit se, že v domě nejsou další lidé (např. děti), a pak dům rychle opustit sám nebo s nimi, ... doufat, že voda zase brzy opadne, ... starat se o domácí zvířectvo, ... pokud je čas, sbalit a vzít si s sebou nejdůležitější věci, jako jsou léky a doklady, ... zůstat v domě a doufat, že jej záchranáři v případě nutnosti přijedou zachránit, ... pokud je čas, sbalit a vzít si s sebou nejoblíbenější věci, jako jsou např. suvenýry z cest a knihy, ... uklízet v domě, ... hledat a dávat do evakuačního zavazadla nejcennější předměty v domě, aby nebyly zničeny.</p> <p>Porovnej své odpovědi s odpověďmi spolužáků a diskutujte o tom, co je v dané situaci nejdůležitější a v čem se vaše názory lišily. U kterých možných variant jste váhali a proč?</p>	
Poznámky k ilustrativní úloze	Z-9-7-03.3